

МІЖНАРОДНЕ СПІВРОБІТНИЦТВО

III ПОЛЬСЬКО-УКРАЇНСЬКИЙ СЕМІНАР «ІННОВАЦІЙНІ НАПРЯМКИ РОЗВИТКУ ПСИХОЛОГІЇ ПРАЦІ ТА ОРГАНІЗАЦІЙНОЇ ПСИХОЛОГІЇ В ПОЛЬЩІ ТА УКРАЇНІ» (4 вересня 2012 року, м. Катовіце, Польща)

**Л.М. Карамушка, О.А. Філь, О.В. Креденцер, К.В. Терещенко,
В.М. Івкін, О.С. Ковальчук, В.І. Лагодзінська**
*Українська Асоціація організаційних психологів та психологів праці,
лабораторія організаційної психології
Інституту психології імені Г.С. Костюка НАПН України*
В. Kozusznik, E. Turska, J. Polak
*Polish Association of Organizational Psychology,
Institute of Psychology University of Silesia,
School of Management of University of Silesia (Katowice, Poland)*

Значною подією в рамках міжнародної діяльності Української Асоціації організаційних психологів та психологів праці (УАОППП) став **Польсько-український семінар «Інноваційні напрямки розвитку психології праці та організаційної психології в Польщі та Україні», який відбувся 4 вересня 2012 року в м. Катовіце, Польща.** Цей семінар був третім у низці семінарів, організованих у рамках співпраці УАОППП з Університетом Сілезії в м. Катовіце. Співорганізаторами теперішнього Польсько-українського семінару виступили Університет Сілезії в м. Катовіце (Польща), Школа менеджменту Університету Сілезії в м. Катовіце (Польща), Польська Асоціація організаційної психології, лабораторія організаційної психології Інституту психології імені Г.С. Костюка НАПН України, Українська Асоціація організаційних психологів та психологів праці. Семінар проводився також під егідою Дивізіону I Міжнародної Асоціації прикладної психології (IAAP).

Від української сторони в семінарі взяли участь 10 членів УАОППП, наукові співробітники, аспіранти та наукові кореспонденти лабораторії організаційної психології імені Г.С. Костюка НАПН України: завідувачка лабораторії, Президент УАОППП, член-кореспондент НАПН України, доктор психологічних наук, професор *Карамушка Людмила*, старший науковий співробітник лабораторії, завідувачка кафедри психології управління ДВНЗ «Університет менеджменту освіти», доктор психологічних наук, професор *Бондарчук Олена*, науковий співробітник, кандидат психологічних наук *Креденцер Оксана*, науковий співробітник, кандидат психологічних наук *Терещенко Кіра*, молодший науковий співробітник, кандидат психологічних наук *Лагодзінська Валентина Іванівна*, аспіранти *Абдуллаєва Ірина*, *Охотницька Катерина*, *Охотницький Сергій*, *Римаренко Ігор*, науковий кореспондент *Гончаренко Ярослав*.

З польського боку в семінарі взяли участь 12 учасників, серед яких директор Школи менеджменту Університету Сілезії, завідувачка кафедри психології праці та організаційної психології Університету Сілезії, доктор, професор *Кожушник Барбара*, дослідник та викладач кафедри психології праці та організаційної психології Університету Сілезії, PhD *Турська Елжбета*, дослідник та викладач кафедри психології праці та організаційної психології Університету Сілезії, PhD *Полак Ярослав*, дослідник та викладач кафедри психології праці та організаційної психології Університету Сілезії, PhD *Вьсцек-Якубек Катаржина*, дослідник та викладач кафедри психології праці та організаційної психології Університету Сілезії, PhD *Латиньски Лукаш* та ін.

Семінар розпочався взаємним представленням учасників. Кожний з присутніх коротко розповів про напрямок своїх досліджень, основні результати та здобутки.

Наступна частина семінару включала виступи учасників із проблем розвитку психології праці та організаційної психології в Польщі та Україні. Зокрема, презентація доктора, професора *Барбари Кожушник* була присвячена актуальним напрямкам розвитку психології праці та організаційної психології в Польщі. Доповідачка акцентувала увагу на необхідності практичного втілення результатів наукових досліджень, розробки тренінгових програм, посилення взаємозв'язку науки та практики у процесі підготовки слухачів Школи менеджменту. У свою чергу, доповідь члена-кореспондента НАПН України, доктора психологічних наук, професора *Людмили Карамушки* висвітлювала основні етапи українсько-польської співпраці в рамках психології праці та організаційної психології. Доповідачка окреслила шлях, який пройшли учасники з моменту першої зустрічі, результати співпраці, проблеми та перспективи співробітництва.

Наступним кроком у роботі семінару було представлення збірника тез *III-го Польсько-українського семінару «Innovative Trends in the Development of Work and Organizational Psychology in Poland and Ukraine (Polish-Ukrainian Workshop (4 September 2012, Katowice, Poland) : Book of abstracts / Editors : Liudmyla Karamushka, Barbara Kozusznik. – Kyiv-Katowice, 2012».* Цей збірник, в який включено біля 30 тез виступів, було представлено членом-кореспондентом НАПН України, доктором психологічних наук, професором *Людмилою Карамушкою* та науковим співробітником лабораторії, кандидатом психологічних наук *Оксаною Креденцер*. Зазначимо сучасну форму презентації цього збірника – презентацію просто із сайту Української асоціації організаційних психологів та психологів праці (www.uaorpp.com.ua), де вказаний збірник було представлено до початку семінару.

Слід зазначити, що висвітлення за допомогою такої презентації, а також за допомогою подальшого групового обговорення, основних напрямків досліджень у сфері організаційної психології, які здійснюються

українськими та польськими психологами, дало можливість надалі організувати *роботу в малих групах*. Відповідно до сфери наукових інтересів було створено такі малі групи: «Професійна кар'єра», «Групи та команди», «Етика й організаційні цінності».

У рамках роботи *першої малої групи «Професійна кар'єра»* учасники мали змогу поділитися основними напрямками досліджень з означеної проблеми в Польщі та Україні. Польські колеги представили роботу Центру зі сприяння розвитку кар'єри студентів у Сілезійському університеті, яка є досить цікавою та плідною. Українські психологи розповіли про особливості досліджень у цій сфері в Україні (вивчення кар'єрних орієнтацій школярів, студентів, військовослужбовців, менеджерів та ін.; проведення тренінгів із цього напрямку у вищих навчальних закладах тощо). Учасники домовились про проведення крос-культурних досліджень польських та українських студентів з означеної проблеми за допомогою наявної у польської сторони комплексної методики.

Основна мета діяльності учасників *другої малої групи «Групи та команди»* полягала у визначенні основних чинників збільшення ефективності груп та команд. У результаті дискусії вони виокремили такі загальні чинники ефективності груп і команд: соціально-економічні умови діяльності організації; тип організації; клімат і організаційна культура; стилі лідерства (управління, вплив); ставлення до праці (грошей); гендерний фактор та ін. Учасники зробили висновок про наступні необхідні кроки: обмін досвідом та дослідженням з використанням наявного інструментарію.

Робота *третьої малої групи «Етика й організаційні цінності»* була присвячена етичним аспектам діяльності організації. Учасники зазначили, що у прагненні досягти комерційного успіху бізнес-організації нерідко порушують етичні норми взаємодії з клієнтами. Результативними є проведені присутніми дослідження мотивації до роботи, духовних цінностей, ставлення до клієнтів і толерантності персоналу організацій різних сфер (комерційних, освітніх тощо). Одним із засобів запобігання порушенню етичних норм в організаціях, на думку учасників семінару, є проведення психологічних тренінгів з персоналом.

Наприкінці семінару учасники підвели *підсумки роботи в малих групах*. Присутні висловлювали задоволення від можливості ще раз зустрітися та обмінятися досвідом наукових досліджень. Представники української та польської сторін висловили побажання й надалі проводити подібні семінари та підтримувати інформаційний обмін у галузі організаційної психології. Зокрема, була досягнута домовленість про укладання *Угоди про співпрацю* між Українською Асоціацією організаційних психологів та психологів праці та Польською Асоціацією організаційної психології, *проведення Українсько-польського семінару в Україні в 2014 р.*

Зазначимо, що робочою мовою семінару була мова інтернаціонального спілкування – *англійська*. І цього разу семінар повністю здійснювався без перекладача з англійської, що свідчить, на наш погляд, про певне просування українських учасників в оволодінні англійською мовою. Початок цьому було покладено під час другого дня II-го Українсько-польського семінару (Київ, 2010), де українські учасники зрозуміли, що вони також зможуть більш-менш успішно працювати без перекладача, що значно економить, зокрема, часові ресурси. Звичайно ж, у Києві наш незмінний перекладач **Володимир Івкін** був завжди поруч для надання допомоги у будь-який час. Разом із тим, у Катовіце, в силу певних об'єктивних обставин, він був відсутній, і українські учасники вправлялися в англійській самотійно, допомагаючи один одному.

Завершився семінар дружньою вечерею, під час якої учасники мали змогу поспілкуватися в неформальній обстановці та зміцнити контакти. Вечеря відбувалася в затишній атмосфері ресторану «Білий лелека», в м. Хожеві.

Результати роботи семінару висвітлено в науковому збірнику **Innovative Trends in the Development of Work and Organizational Psychology in Poland and Ukraine** (Polish-Ukrainian Workshop (4 September 2012, Katowice, Poland) : Book of abstracts / Editors : Liudmyla Karamushka, Barbara Kożuszniak. – Kyiv-Katowice, 2012, 112 pages, який в електронному форматі представлено на сайті Української Асоціації організаційних психологів та психологів праці www.uaorppp.com.ua і на сайті Польської Асоціації організаційних психологів www.pspo.org.

**УЧАСТЬ ЧЛЕНІВ УКРАЇНСЬКОЇ АСОЦІАЦІЇ
ОРГАНІЗАЦІЙНИХ ПСИХОЛОГІВ ТА ПСИХОЛОГІВ ПРАЦІ
У МІЖНАРОДНІЙ КОНФЕРЕНЦІЇ З ЕКОНОМІЧНОЇ ПСИХОЛОГІЇ**

(5-8 вересня 2012 року, м. Вроцлав, Польща)

Л.М. Карамушка, О.В. Креденцер, О.А. Філь

Українська Асоціація організаційних психологів та психологів праці,

лабораторія організаційної психології

Інституту психології імені Г.С. Костюка НАПН України

Ця стаття продовжує серію публікацій, присвячених діяльності **Секції економічної психології Української Асоціації організаційних психологів та психологів праці (УАОППП)** та **Координаційного комітету при національному представнику Міжнародної Асоціації наукових досліджень у сфері економічної психології (IAREP) в Україні**.

Нагадаємо, що Секція економічної психології УАОППП була створена у лютому 2004 року з метою сприяння розвитку економічної психології в Україні. В лютому 2005 року було засновано *посаду Національного представника Міжнародної Асоціації наукових досліджень у сфері економічної психології (International Association for Research in Economic Psychology, IAREP) в Україні*, яку обіймає завідувачка лабораторії організаційної психології Інституту психології імені Г.С. Костюка НАПН України, член-кореспондент НАПН України, доктор психологічних наук, професор **Л.М. Карамушка**. Також створено спеціальний